

АДЫГЭ МаКЪ

1923-рэ илъэсым
гъэтхакъэм
кыщегъэжыгъэу кыдэкъы

№ 159 (22608)

2022-рэ илъэс

МЭФЭКУ

ЮНЫГЪОМ и 1

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИГЭП

кыхэтыутыгъэхэр ыкIи
нэмыкI къэбархэр тисайт
ижъугъотэщтых

WWW.ADYGVOICE.RU

6 +

Бэдзэогъум и 27-р — Адыгеим
къэралыгъо гъэпсыкIэ иIэ зыхъугъэ Маф

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Юныгъом и 1-р — шIэныгъэм и Маф

**ТилъэпIэ
кIэлэеджакIохэр,
студентхэр!**

**Лъытэныгъэ
зыфэтиIырэ
кIэлэегъаджэхэмрэ
ны-тыхэмрэ!**

ШIэныгъэм и Мафэрэ илъэ-
сыкIэ еджэгъум иублэгъурэ
афэшI тышъуфэгъушIо!

Гурыт еджапIэм ипчъэшъхьаIу
апэрэу елъэбэкъоштхэм е мы
мафэм студент хъуштхэм бэ агу
щыхъэщтыр. Юныгъом и 1-м
ахэр щыIэныгъэм ичэзыукIэ
хэхъащтых.

Республикэм икIэлэегъэджэ
чанхэм Адыгеим иныбжьыкIэ-
хэм шIэныгъэ куу зэрэрагъэ-
гъотыщтым, ахэм амалэу яIэхэм
зыкызыIэуягъэхыгъэнымкIэ афэ-
лъэкIырэр зэкIэ зэрашIэщтым
тицыхъэ тель.

Гъэсэныгъэм зыкыгъэIэты-
гъэнымкIэ непэ бэ республи-
кэм щызэшIахырэр. ПшъэрылI
шъхьаIэхэм ащыщых гъэсэны-
гъэмкIэ инфраструктурэ дэгъу
гъэпсыгъэныр, еджапIэхэр тех-
никэки, мылIкукIи нахьышIоу
зэтегъэпсыхъэгъэнхэр, цифрэ
технологиехэр ахэм ащыгъэ-
федэгъэнхэр. КъыткIэхъухьэрэ
ныбжьыкIэхэм шIэныгъэ куу
яIэным, текIоныгъакIэхэр ашIын-
хэм, ясэнахъат щылыкIотэн-
хэм, кадрэхэмкIэ республи-
кэм амалэу иIэхэм зыкыгъэIэ-
тыгъэным кIуачIэу тилэр тапэ-
кIи етхьылIэщт.

Ныбджэгъу лъапIэхэр! Псау-
ныгъэ пытэ шъуилэнэу, дэгъоу
шъуеджэнэу, шъуилэпIэсэны-
гъэ зыкыжыгъэIэтынэу шIэны-
гъэм и Мафэ тышъуфэлъало!
ИлъэсыкIэ еджэгъум текIоны-
гъакIэхэр, гъэхъэгъэшхохэр
шъушIынэу шъуфэтэло!

**Адыгэ Республикэм
и ЛIышъхъэу, Урысые
политическэ партией
«Единэ Россием»
и Адыгэ шъолъыр къутамэ
и Секретарэу
КЪУМПЫЛ Мурат**

**Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо Совет —
Хасэм и Тхьаматэу
Владимир НАРОЖНЭР**

ЕгъэжъэпIэшIу афэрэхъу!

Непэ Урысыем исубъект пстэумэ афэдэу Адыгеим илъэсыкIэ еджэ-
гъур щырагъэжъэжы. КIэлэеджэкIо мин 61,6-рэ республикэм
иеджапIэхэм къякIолагъ. Ахэм ащыцэу кIэлэцIыкIу мини 6,7-р апэрэ
классым чIахъэ.

АР-м гъэсэныгъэмрэ шIэ-
ныгъэмрэкIэ и Министерствэ
кыизэритыгъэмкIэ, республикэм
иеджапIэхэр зэкIэ илъэсыкIэ
еджэгъум фэхъазырых, гъэцэ-
кIэжыын IофшIэнхэр зыщыкIо-
щтыгъэхэм игъом ахэр аухыхы,
япчъэхэр кызыIэуахыжыгъэх.

Урысые политическэ партией
«Единэ Россиер» кIэщакIо фэ-
хъуи, УФ-м и Президентэу
Владимир Путиным кыдыри-

гъэштагъэу гурыт еджапIэхэр
лъэхъаным кыздыхыгъэ ша-
пхъэхэм адиштэу зэтегъэпсы-
хъэгъэнхэм фэгъэхыгъэ про-
граммэр мыгъэ атIупщыгъ.
Ащ Адыгеир зэрэхэуцагъэм
ишIуагъэкIэ, сомэ миллион 600
фэдиз кыфатIупщи къалэу
Мыекъуапэ, Мыекъопэ, Шэуджэн
ыкIи Красногвардейскэ район-
хэм ягурыт еджапIэхэу 8 агъэ-
цэкIэжыгъ. Джащ фэдэу къо-

джэ псэупIэхэм хэхъоныгъэ
ягъэшIыгъэным фэгъэхыгъэ
къэралыгъо программэм кы-
дыхэлъытагъэу Шэуджэн райо-
ным зы еджапIэ цагъэкIэжыгъ.

Ащ имызакъоу, мыгъэ спорт-
зал 12 агъэцэкIэжыгъ, Мые-
къуапэ иеджапIэу N 22-м, Кош-
хъэблэ районымкIэ къуаджэу
Блащэпсынэ дэт еджапIэм
ящажухэм «спортивнэ площадкэ
Iушхэр» ацагъэпсыгъэх.

ИлъэситIукIэ узэкIэлэбэжымэ
зэпахырэ узэу дунаир зэлъы-
зыкIугъэм зэхъокIыныгъабэ
щыIэныгъэм кыхилъхъагъ.
Ахэм зэу ащыщ мэфэкI линей-
кэу непэ фэдэ мафэм еджа-
пIэхэм ащызэхашхэрэм зэкIэ
кIэлэеджакIохэр зэрэхэмыла-
жъэрэр. Мыгъи апэрэ классым
къэкIорэ кIэлэцIыкIухэмрэ я
11-м ихъагъэхэмрэ ар зыфы-
зэхашагъэр.

Санитар шапхъэхэр шIокI
имылэу агъэцэкIэнхэм еджа-
пIэхэм аналэ тетыщт, ау очнэ
шыкIэм тетэу еджэнхэ гухэлъ
яI, зыпари пэрыохъу къафэ-
мыхъунэу мэгугъэх.

МафэкIэ илъэсыкIэ еджэгъур
рагъэжъэжынынэу тафэлъало!

ХЪУТ Нэфсэт.

Сурэтыр тигъэзет ихъарзы-
нэщ кыхэтхыгъ.

МэфэкIхэр зэрэхагъэунэфыкIыщтым тегущыIагъэх

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгь.

Адыгейм и Лышхъэу
Къумпыл Мурат ар зери
шагъ. Зэхэсыгъом хэлэ
жыагъэх АР-м и Къэра
лыгъо Совет — Хасэм и
Тхьаматэу Владимир На
рознэр, министерствэхэм,
ведомствэхэм, муници
пальнэ образованиехэм
ягашэхэр.

Зэхэсыгьор кызылуух-
зэ, АР-м и Лышхъэ кы-
хигъэщыг 2022-рэ илъэ-
сыр республикэм иуби-
лей иилъэсэу зэрэчы-
тыр. Мэфэк! loftхъабзэ-
хэр Адыгеим ия 100-рэ
илъэс, республикэр зы-
зэхашагъыр илъэс 31-рэ
зэрэхъурэм афэгъэхы-
гъыштых. Республикэм
щыпсэхуэхэрэи ихъаклэхэри
ахэм ахэлэжьэштых.

«Мэфэкһыр лъэгәплэ-
шхом тетәу зэхәцгәгъ-
нымкӀэ лъэныкъо пстәури
кыддэшүүлът. лӀфтхӀабзэ
пӀпч цыфхэм агу рихьын
фӀе. ОбщественнӀ гӀш-
хӀэным пылӀ организа-
цихӀэр, транспорт орга-
низациехӀэр кыызфӀжъу-
гӀӀэфедӀх хӀлажӀӀхӀэрэм
мӀфӀэкһыр агу кыинжӀы-
ным пӀе. ОбщественнӀ
чӀыплӀхэм язӀтегӀӀпсы-
хӀани шӀуналӀ тежӀугӀӀт.
ЦынгӀгончӀӀэным епхы-
гӀӀ лӀфыгӀоӀхӀэми гӀуӀн
алышӀуф», — кыӀуагӀ
Къумпыл Мурат.

Чъэпыюгъум и 1-м ккы-
щегъажьагъэу и 5-м нэс
цыфхэр жьугъэу зыхэ-
лэжьэштхэ юфтхьэбзэ
шъхьалэхэр шылэштых.

Республикэм имуниципальнэ образованиехэм ахэр ашыкшоштых, Мыекьюапэ ичылпгэ зэфэшхьафхэми лофтыабзэ жуугэхэр ачызэхаштых. Урысые Федерациемерэ Адыгэ Республикэмерэ якъэралыгбо тынхэр аратыштых, мэфэкI зэлукIэр, концертыр, культурэ лофтыабзэхэр, лъапкэ Iапэщысэхэм якъэгъэлъэгъонхэр, шыгачьэхэр зэхаштых. Лазерне шоуи зэхашенэу рахуыхэ.

Орэдылоу Сосо Пав-
лиашвили, 5sta Family
купыр, республикеми, ащ
кыпэпгунэгъу шьолъыр-
хеми яартист цэрылохэм-
рэ ятворческэ коллек-
тивхэмрэ зыхэлэжьэштхэ

Адыгэ Республикэм и Мафэ ихэгъуэнэфыкын фэгъ-
зэгъ зэхэщэкӀо комитетым изэхэсыгъо АР-м и Прави-
тельство зычӀэт унэм тыгъуасэ щыкӀуагъ.

мэфэк! концерты чъа-
пыогъум и 5-м ипчыхъ
республикэ стадионым
къыщатышт. Мэшлоустхъ-
клэ мэфэк!ыр аухышт.

Чъэпыогъум и 4 — 5-м Адыгейм щыпсэурэ лъэпкъэхэм якультурэ ифестиваль Лениным ипчэгущыкӀошт, лъэпкъ Ӏепэщысэхэм якъэгъэлъэгъони аш къышызӀуахышт.

Юбилей loftхьабзэхэм кьадыхэлъытагъэу дунээ мэханэ зилэ культурэ loftхьабзэшхуитлэ зэралхъащт: чъэпыогум и 2-м кьыщегъэжъагъэу и 4-м нэс адыгэ культурэм ифестиваль, Iоныгъом и 30-м кьыщегъэжъагъэу чъэпыогум и 3-м нэс адыгэ пшъашъэм ифестиваль щылэщт. Дунээ loftхьабзэу «Лъэпкь мэкъэмэ Iэмэ-псымэхэм къязыгъэ-лорэ нэбгыри 100» зыфилорэ Лениним ипчгу щызэхашэщт. Лъэпкь шъуашэхэмрэ пэсэрэ адыгэ лъэпкь мэкъэмэ Iэмэ-псымэхэмрэ ащ кьыцагъэлъэгъоштых, мастер-шоу «Джэгуаклэ» зыфилорэри щызэхашэщт. Республикэм илъэпкь-культурэ объединениехэм ялыкIохэр ахэм ахэлэжэщтых.

Шыгъачъэ зэрэщы|э-

штым нэмыклэу, УФ-м кушъхьэфэчъэ спортымклэ ичемпионат, кушъхьэфачъэмклэ дунэе зэнэкъокъур, шъхьафит бэнаклэмклэ Урысыем и Кубок икыдэхын тегъапсыхьэгъэ зэнэкъокъур, шэрыонымклэ зэнэкъокъу шъхьэихыгъэр шы|эштых.

Общественнэ чып/эхэм
яззетгэпсыхын лъэшэу
аналэ тырагъэтын зэрэ-
фаер зэхэщэк'ло комите-
тым изэхэсыг'ло кыщачу-
агъ. Культурэ проектэ
«Достояние республики»
зыфилорэм диштэу Адыге-
им ия 100-рэ илъэс ита-
мыгъэ зытетышт троллей-
бусыр Мыекъяуапэ щы-
зеклошт. Къалэм ич'ылпэ
зэфэшъх'афхэм интерак-
тивнэ площадкэхэр къа-
щызэл'уахыштых. «Мэз-
дахэ» идэк'лояплэ, къэлэ
паркым адэжъ, микрорай-
онэу Восходым концерт-
хэр кызыщатышт чып/э-
хэр ащызэтырагъэпсы-
хаштых.

АР-м и Лышхъэ муниципальнэ образование-хэм япашэхэм пшъэрль афишыгъ мэфэкыр агу кӀинэжьэу республикэм ипсэупӀэ пӀпчъ шыхагъэу-нэфыкӀынэу.

«Республикэм ия 100-
рэ ильэс фэгъэхьыгъэ

лофтхъэбзабэ мыгъэ джы-
ри зэрахъашт. Чъэпы-
огъум и 5-м ахэр ухыгъэ
хъуштхэп. Тематическэ
лофтхъабзэхэр, Урысы
емерэ республикэмрэ яри-
стистхэр кызыжэургъэблэ-
гъэштхэ концертхэр та-
пэкли зэрэзэхэшъушэшт-
хэм шъуягупшыс. Ау юби-
лей илъэсър дахэу ухы-
гъэным пае тидэрэ лъэ-
ныкъуи апэрэ чэзыюу
планхэр шыгъэцэкълэгънхэ
фае. Лофтэу зэшлотхын
фаер бэ, социальнэ-эко-
номикэ пшъэрылъхэм
ягъэцэкълэн кӀуачӀэу шыу-
лэр ешъуыылӀ. МышкӀэ
мэханэшхо иӀ цӀыф пэ-
рытхэу псэуплэхэм яхэ-
хъоныгъэ зилахышӀу хэ-
зышылахыгъэхэм, якъо-
джэгъухэмкӀэ шысэтехы-
плэу шытхэм ячытху
шъулоным», — кылыуагъ
Къумпыл Мурат.

Адгэ Республикэм ия 100-рэ илэс фэгэыхыгэ мэфэкл концертэу лонгым и 21-м Москва и Кэралыгэ Кремлевскэ дворец шыклоштым изэшэнкэ пшэрыл заули АР-м и Лышхэ афилыг.

**Адыгэ Республикэм
и Лышххэ
ипресс-къулыкъу**

Ситуационнэ гупчэхэр кьызэІуахыгъэх

Хэдзынхэр зэрэглэхэрэм лыплээшт федеральнэ, шьольыр ситуацион-
нэ гүпчэхэр «Единэ Россием» кызылуихыгэх.

Чэши мафи ямылзу ахэм юф ащызышлэшт юристхэм мэкъэ- тыныр зэрэклорэм гунэ лъа- фышт, хукуоныгъэхэр зрашлы- гъэхэм афэгъэхыгъэ тхыльзу калэлэхъэхэрэр зехафыштых, ахэм правовой уасэ къара- тышт.

Партием и Генеральнэ совет
исекретарь игуадзэу Сергей
Перминовым зэрэхигьэуны-
кыгьэмклэ, «Единэ Россием»
пшэьрыл шхьалэу илэр хэбзэу-
кыныгьэхэр кьыхьэмфэхэу
хэдзынхэр зэхэшэгэнхэр ары.

«Пэшлорыгызшэу кыхэт-хыгэ кандидатхэм 2022-рэ илээсым тымакэ афэтты зэхууми хабзэхэм тадэхыгэп. Типолитическэ оппонентхэми тыкхаджэгаь тэц фэдэу зекунхэд. Тихэгэгү ишьолпыри 5-мэ пэшлорыгызшэ мэкэзты-

ныр непэ ащырагъэжъэшт», —
къылуагъ ащ.

Сергей Перминовым агу кыыгэкыжыыг шыыпкыагэр ыльапсэу хэдзынхэр зэхэцэгэнхэмкэ «Единэ Россием» Общественнэ палатэм иллыкхэмэ, политическэ партия 15-м тапэкэ йуагэ зэрадишыгыагэр.

«Тихэгъэгү, хэдзын, политическэ системэм, типартие информацийоннуу, технологическэу лъэшэу кызышчытэ лүнклэхэрэ лъэхъаным хэдзынхэр зэрэкдохэрэр зышыдгъэгъушэ хууштэп, тэри хэдзынхэм альпылэхэрэми типшэрылбыр хабзэр амыукъоным гъунэ лъытфыныр, тикандидатхэр зафэу тэклонхэм тьдэлэжэныр ары», — **хигъэунэфыкыыг аш.**

Партием и Генеральнэ со-

вет исекретарь игуадзэ кы-
зэрэхигъэщыгъэмкIэ, ситуаци-
оннэ гупчэхэм пшъэрльэу яIэр
Iофхэр псынкIэу, зафэу зэха-
фынхэр ары.

«Нөгэрэ мафэм зыфэдгэ-хьазырыг: хэдзынхэм альпылээштхэр дгэсагэх, федеральнэ тренировкэхэр зэхэтшагэх», — кыыуаг Сергей Перминовым.

Партиуе «Едине Россия» и РИК ипашэу, Мыекыуапэ иде-
путатэу Афэшлэгъо Рэмезан
къызэриуагъэмкIэ, Адыгеим
иситуационнэ гупчэ Iоф ышIэу
ригъэжыгъ.

«Юныггом и 9-м кышче-
гъэжыгъэу и 11-м нэс хэ-
дзынхэр кюштых. Хэдзын юф-
тхэбзэ 43-рэ Адыгеим шызэ-
рахъашт. Тэхутэмыкьое рай-
онымкӀэ зы мандат зиӀэ хэдзы-

плэ коеу N 21-м АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутат ихэдзын тедзэ ышкӀошт. Джаш фэдэу депутатхэр муниципальнэ райони 7-мэ, Адыгэ-къалэ, псэуплэ 34-мэ ащыхадзыштых», — кыӀуагъ Афэ-шлэгъо Рэмзан.

Юныгьом и 9 — 11-м УФ-м
ишьольыр 82-мэ хэдзын лоф-
тхьабзэхэр зэращыкшотхэр

шугу кызтэгэкыжы. Шолпырхэм яхэбзэгэуцу зэлыкэхэм, кэлэ думэхэм, чыплэ зыгэорышлэжынымкэ куулыкэхэм ахэтыштхэр хадзытхы. Джащ фэдэу губернаторхэм яхэдынкэ офтхыбзэ 15 зэрэхашт, апшээрэ лэнатэхэм алугэхэбгэнхэу «Единэ Россия» кандидат 13 кыгыэлэ-гэуагь.

КІэлэеджакІохэм ІэпыІэгъу афэхъугъэх

Іофтхьабзэу «КІэлэцІыкІур еджапІэм фэгъэхъазыр» зыфілорэм хахъэу Урысыем, Луганскэ ыкІи Донецкэ народнэ республикэхэм, джащ фэдэу шхъафит ашІыжьыгъэ чІыплэхэм ащыпсэурэ кІэлэцІыкІу мин 200 фэдизмэ канцеляр пкыгъохэр, еджапІэм щащыгъышт ыкІи спортивнэ формэхэр, лъэкъопыльхъэхэр, Іальмэкхэр, планшетхэр аІекІагъэхъагъэх.

«Мыгъэ мы Іофтхьабзэм изэхэцэн мэхъанэшхо иІэ хъугъэ. Ны-тыхэм ыкІи кІэлэцІыкІухэм нахьыбэу тишІуагъэ ядгъэкІыным фэшІ Донбасс ыкІи шхъафит ашІыжьыгъэ чІыплэхэм Іофтхьабзэр ащылыдгъэ-кІотэнэу мурад тшІыгъэ. КІэлэцІыкІухэм ящыкІэгъэ хъап-щыпхэм ыкІи щыгъынхэм якъэу-гъоинкІэ мы Іофтхьабзэм чанэу кыхэлэжьагъэхэм ащыщых Татарстан, Карелиер, Костромской ыкІи Кемеровскэ хэкухэр, Адыгэ Республикэр», — **кыІуагъ партпроектэу «Новая школа» зыфілорэм икоординаторэу, Къэралыгъо Думэм икомитет итхьаматэ иапэрэ гуадзэу Алена Аршиновам.**

Ащ кызырІуагъэмкІэ, партийнэ Іофтхьабзэу «ЕджапІэхэм

ІэпыІэгъу афэхъугъэныр» зыфілорэм хахъэу гъэсэнэгъэ учреждение мини 6,5-мэ яшІуагъэ арагъэкІыгъ. Партиеу «Единэ Россием» иІэпыІэгъукэ кабинетхэм гъэцэкІэжьын цІыкІухэр арашІылагъ, партием иактивистхэм еджапІэхэм яагъухэр аукъэбзыгъэх, чыгІхэр агъэтІысхъагъэх.

«Терроризмэм ыкІи машІом ащызыухъумэрэ пкыгъохэр еджапІэхэм ачІэдгъэуцагъэх, зэреджэштхэ тхылхэр ыкІи художественнэ литературэр афэтщэфыгъ, актовэ ыкІи спортивнэ залхэм ащагъэфедэшт пкыгъохэр, Іэмэ-псымэхэр, кІэлэцІыкІу театрэхэм ящыкІэгъэ декорациехэр афэдгъэуцагъэх», — еІо Алена Аршиновам.

Илъэс къэс зэхашэрэ уры-

сые Іофтхьабзэу «Родительская приемка» зыфілорэм хахъэу еджапІэхэм гъэцэкІэжьынэу арашІылагъэхэм язытет ауплъэ-кІугъ. «Единэ Россием» идепутатхэм шьолпыр отделением исекретарьхэр, гъэсэнэгъэм ыльэныкъокІэ чІыплэ зыгъэ-рышІэжьын къулыкъухэр ягъэ-сэу, джащ фэдэу ны-тыхэм якомитетхэм яІыкІохэм ыкІи лыплъэн органхэм еджапІэхэр илъэсыкІэ еджэгъум зэрэфэхъазырхэр ауплъэкІугъэх.

— **Нахьыбэу анаІэ зытырагъэтыгъэр еджапІэхэм гъэцэкІэжьын ІофшІэнхэр зэращыкІуагъэхэр, санитарнэ-гигиеническэ шапхъэхэр зэрагъэцэкІагъэхэр, машІом ыкІи терроризмэм апэшІуекІорэ Іофтхьабзэхэм язэхэцэн ары. Гъэс-**

ныгъэм иучреждениехэр илъэсыкІэ еджэгъум зэрэфэхъазырхэм зыщагъэгъозагъ ны-ты нэбгырэ мин 12 фэдизмэ. Ыпэ-кІэ зигугъу къытшІыгъэ шапхъэхэр икыоу гъэцэкІагъэ хъугъэхэм ахэм ауплъэкІугъ, — **кыІуагъ. А. Аршиновам.**

Адыгеир пштэмэ, апэрэ класым кІощтхэм апае шІухъафтынхэр агъэхъазырыгъэх. Мы илъэсым ахэм япчъагъэ мини 7 мэхъу. Іальмэкхэм канцеляр пкыгъохэм ыкІи дневникым анэмыкІэу нэфынэр къэзытырэ

ныбалэхэр ыкІи шьолпырым изэгъэшІэн фытегъэпсыхъэгъэ пособие зэфэшхъафхэу «Моя Адыгея» зыфілорэр адэлбы-щтых. Адыгеим и Лышхъэу, партиеу «Единэ Россием» ишьолпыр къутамэ и Секретарэу КъумпІыл Мурат ипшъэрылъкІэ мы илъэсым Іофтхьабзэм кы-хиубытэхэрэм зарагъэушъомб-гъушт. ШІухъафтынхэр республикэм икІэлэеджакІохэм анэмыкІэу, Херсон хэкум и Геническэ район ис кІэлэцІыкІухэм и атырагощэщтых.

Херсон икІэлэцІыкІухэм апае шІухъафтынхэр афашІыгъэх

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу КъумпІыл Мурат ыцІэкІэ Геническэ районым щыпсэурэ кІэлэеджэкІо 700-мэ Іальмэкхэр афащагъэх.

Шьо зэфэшхъафхэр зилэ ыкІи гъэкІэрэкІэгъэ Іальмэкхэу Адыгеим къэралыгъо гъэпсыкІэ зилэр илъэси 100 зэрэхъугъэм иэмблемэ зытетхэр апэрэ класым ихъашт кІэлэцІыкІухэм атырагощэнхэу щытыгъ. Ау Іофхэм язытет зэблэхъугъэ хъугъэ. Херсон хэкум и Правительствэ еджапІэм чІэхъашт кІэлэеджакІохэм пэшІорыгъэ-шъэу Іальмэкхэр аІекІагъэхъагъэх. АщкІэ ІэпыІэгъу къафэхъугъэр политическэ партиеу «Единэ Россиер» ары. Ащ кыхэкІыкІэ Адыгеим кыгъэхъазырыгъэ шІухъафтынхэр гъот макІэ ыкІи сабыибэ зэрыс унагъохэм аратынхэу рахъухъагъ.

Іальмэкъ пэпчъ кІэлэеджакІом ищыкІэгъэшт пкыгъохэр дэлъых. Ау кІэлэцІыкІухэр ыкІи ны-тыхэр анахъэу зыщыгушІу-кІыхэрэр Урысыем ибыракъ зытет дневникыр ары. Мыщ фэдэ дневник Херсон хэкум ибгъотэштэп. Джи апэрэ класым ихъэгъэ кІэлэеджэкІо цІыкІухэр дэгъоу еджэнхэм, шІэ-

ныгъэ куухэр зэрагъэгъотынхэм мэхъанэшхо иІ, ащкІэ ящыкІа-гъэр зэкІэ аІекІэлъ.

Селоу Азовскэм щыпсэурэ Рыжовхэм яунагъо щапІугъэ сабыипІым аныбжъ икыуи, зэбгырыкІыгъэх. Илъэси 10-м къехъугъэу лъэпкъ зэфэшхъафхэм ащыщ кІэлэцІыкІухэр къаІа-хыгъэхэу зэшхъэгъусэхэм зэдапІух. Непэрэ мафэм ехъуліу ахэр нэбгырибл мэхъух — илъэси 8-м щегъэжьагъэу 12-м нэс аныбжъ. Адыгеим кыкІыгъэ шІухъафтынхэм зэкІэри игъэгъушІуагъэх.

— **Украинэм пособиехэр къытитыжьырэп, Урысыем ахъщэ ІэпыІэгъур къытІэкІагъэхъанымкІэ ищыкІэгъэ тхьапэхэр дгъэхъазырынхэу игъо тифагъэп, — кыІуатэ Наталья Рыжовам.** — Непэ ІэпыІэгъу шъуккызэрэфэхъурэм тэркІэ мэхъанэшхо иІ. ЧІыгум тыщэ-лажъэ, хъызмэтшІапІэ тІыгъ, ау сабыибэ зэрыс унагъом ищыкІагъэр бэдэд, анахъэу илъэсыкІэ еджэгъум ехъуліу. Джи тисабыйхэр еджэным зэрэфэ-

хъазырхэр теубытагъэ хэлъэу къэтон тІэкІышт.

Рыжовхэр зыщыпсэурэ унэм

ишагу дэхэ дэдэу зэтегъэпсы-хъагъ, къабзэ, къэгъагъэхэр къыщэкІых. Унэгъо зэгурйо-

жым ис сабыйхэм якъэралы-гъо шІу алъэгъоу кызыэрэтэ-джыштхэм щэч хэлъэп.

Утерянное свидетельство об окончании автошколы ООО «Фора» на имя Гонежук Мурата Юнусовича считать недействительным.

Советскэ Союзым и Лыхъужъэу Къош Алым кызыхъугъэр ильэси 100 мэхъу

Напэ зилэм ллыгъэ ил

Къош Алым Юныгъом и 1-м, 1922-рэ ильэ-
сым Кошхъэблэ районым ит къуаджэу Бла-
щэпсынэ лэжьэкӀо унагъо кыщыхъугъ.

Дэгъоу зышӀэщтыгъэхэм кыи-
зэралтэжьырэмкӀэ, Алым кӀэлэ
псынкӀэ чӀф цыкӀугъ. Еджаплэм
кыиыкӀыжкӀэ, псынкӀэу кыи-
ратыгъэ гъэцӀкӀэнхэр ышӀыж-
хэти, илӀэгъухэм ахэтэу псы-
хъоу ЩӀхъураджэ зыригъэхъы-
щтыгъ. Тыгъэм шомыкӀэу зы-
рагъэстыщтыгъ, гугъуи гумэ-
кӀи ямылӀэу кӀэлӀцыкӀугъор
кӀуагъэ.

КӀалэм класси 8-р кыиэу-
хым, къоджэ почтэм ипӀащэ
кыириуагъ почтальонӀэу лӀф
ригъашиэм зэрӀшӀоигъор. Зэ
шхъаеи тӀекӀу фӀмыгъэцӀ-
кӀоным тӀешыныхъагъ, ау почтэм
ипӀащэ кыеушӀыиыгъ, мы сӀнӀ-
хъатыр шхъӀафӀэ зыхӀӀӀӀӀӀӀӀ,
къуаджӀэмкӀэ мӀхъанӀэ зӀрилӀэр
гуригъӀуагъ.

лӀфшӀӀӀӀӀӀ ригъажи Алым
цыфхэм кыӀбарышӀуэхэр зӀрыгъ
тхыгъэ цыкӀлӀуэхэр аӀекӀигъахъ
зӀхъум, ышӀӀӀӀӀӀ ышӀхъӀекӀи
гушӀуагъо хигъуатӀэу цыфхэм
ятхъагъо адигъошӀыгъ. Колхоз
правлением исекретарӀэуи за-
улӀӀӀӀ лӀф ышӀагъ.

МафӀэ горӀэм къуаджӀэм кы-
бар гомылу кыидӀӀӀӀӀӀ: заор
кыӀежъагъ. Ар хӀэти зӀмыжӀгъӀӀ
гумӀкӀыгъ, ау пый мӀхъаджӀэм
пӀуцужыныи хӀэти ыгӀкӀӀӀ фӀ-
хъазырыгъ. ЧыӀпыогъум, 1941-
рӀэ ильӀсыи Къош Алым дзӀ
кыулыкъум ашагъ, ащ дӀжыи
сапер лӀфымкӀӀ курсхэр кыи-
ухыгъэ кыодыагъ. ЯтӀэ кыири-
лӀгъэ гушӀӀӀӀӀӀ мы чыплӀэм
кӀалэм пытӀэу ыгу риубытагъ:
«А сикӀал, пытӀэу угу иубыт,
зӀуаплӀэм пшӀхъэ закъоу шы-
мытӀэу, нӀбгыритӀу, щым ыкӀи
нахъыбӀэм апае ушӀӀӀӀӀӀ фае.
Пыйи гурибгъӀон фае тильӀпкӀ
утӀкӀонӀэу зӀрӀщымытыр». Къо-
дӀжӀӀӀӀӀ Тхъэм фӀлӀӀӀӀӀӀӀ
кӀалӀӀӀ агъӀкӀотагъ: «ТикӀӀӀӀ-
цыкӀу, ТӀекӀоныгъэр кыидӀпхы-
гъӀэу укыитфӀӀӀӀӀӀӀ пфӀӀӀӀ,
тӀэ тыӀожӀт». Къош Алым хъу-
шхъафыкӀыгъэ сапернӀэ бата-
льоным агъӀкӀуагъ. Ежъ лӀӀӀӀӀ
шӀоигъуагъ кыӀзӀӀкӀ корпусым
зыхаригъатхӀэ, шыхэр лӀӀӀӀӀ
икӀасӀэу, якӀоу кыӀӀӀӀӀӀ, ау
щылӀӀӀӀӀ нӀмыкӀ лӀӀӀӀӀӀ
ышӀагъ. СапернӀэ батальонӀэу
зыхӀафӀгъэр РостовскӀэ хӀкум
ит селоу РомановскӀэм щызӀ-
хӀӀӀӀӀ арыгъӀ. МӀзӀӀӀ-жъо-
ныгъӀкӀӀ мӀзӀӀӀӀ, 1942-рӀэ
ильӀсыи сапернӀэ батальонӀы
я 31-рӀэ щӀӀӀӀӀӀ дивизиѐу
псыхъоу Миус исӀӀӀӀӀ нӀпкӀ
дӀжъ Таганрог итемыр лӀӀӀӀ-
кыӀкӀӀ цытыгъ. Къошыр зыкыӀ-
у

хъумӀжыныиыиыи пытаплӀэм
изӀтегъӀуцожыи пыллыгъ.

Псыхъоу Миус дӀжъ цыкӀо-
гъэ лыиыгъӀӀӀ заохӀэм ауж,
Ростов дӀжъ дӀхъагъум бата-
льонӀы я 37-рӀэ Армиѐм хӀтӀэу
кыиӀӀӀӀӀӀӀ, Кавказ икыу-
шхъӀӀӀӀӀӀ, анахъӀэу Гроз-
нӀм ичылӀдӀгъӀэ районхэм пыйр
кыарамыгъӀӀӀӀӀ ары пшӀӀ-
рылӀӀӀӀӀ ялагъэр. МӀфӀӀ 17-м
кыиӀӀӀӀ, чыӀопсыи изытет
идӀӀӀӀӀ-ӀӀӀӀӀ ымыллытыгъӀэу,
тидзӀхӀэм гъоугитӀу кӀӀу кило-
метрӀэ 38-рӀэ якӀыхъагъӀэу кыуш-
хъэм пхырашӀыгъ, километри 10
хъурӀэ гъогур агъӀӀӀӀӀӀ, лӀӀ-
мыджитӀу ашӀыгъ ыкӀи 4-р
зӀтырагъӀуцожыиыгъ. Гъогухэм
ыкӀи лӀӀмыдӀжхэм язӀтегъӀ-
псыхъанкӀӀ лӀфыр чанӀэу зӀ-
шӀуахи, тидзӀхӀэр зӀрӀӀӀӀӀ-
кыиыгъӀӀӀ пӀае батальоным
идзӀӀӀӀ 82-м, ахэм Къош Алым
ащышӀыгъ, бгъӀӀӀӀӀӀ тамыгъӀэу
«Отличный минер» зыфилӀӀӀӀ
кыафӀагъӀӀӀӀӀ.

1943-рӀэ ильӀсыи, щылӀӀ ма-
зӀм кыищӀӀӀӀӀӀӀ Закав-
казскӀэ фронтым идзӀхӀэм пыйр
зӀкӀафӀэу зырагъажиӀэм, сапернӀэ
батальоным стрелковӀэ дивизиѐм
хӀтӀэу лӀфышхӀӀӀ зӀшӀуиыгъӀӀ,
ренӀэу тидзӀхӀэр лыкӀӀӀӀӀӀӀ
гъогу афыхащышӀыгъ, пыта-
плӀӀӀӀ агъӀпсышӀыгъӀӀ. Ти-
дзӀхӀэр пыйи жӀӀӀӀӀӀӀӀ,
ДмитриевскӀэ-ОрловскӀэ лӀӀӀ-
кыомкӀӀ пхыратхъӀӀӀ фашистхэр
зӀкӀаӀдзӀ зӀхъум, селоу Верхняя
Слободка дӀжъ ефрейторӀэу
Къош Алым иллыгъӀкӀӀ кыащы-
хӀӀыгъ ыкӀи медалӀэу «За от-
вагу» кыафӀагъӀӀӀӀӀ. Сапер
купӀэу Къошыр зыхӀӀыгъӀэм
пшӀӀӀӀ кыифашигъ танкхэр
ыпӀӀӀ лыкӀӀӀӀӀӀ пӀае ми-
нӀхэр зыхӀӀӀӀӀӀ шӀофым апӀэ
танкхӀэмкӀӀ иуцонхӀӀӀ, саперхэм
кыагъӀӀӀӀӀ.

Пыйи ипытӀӀӀӀ кыӀӀӀӀӀ-
гъӀӀӀӀӀ танкӀэу Къошыр зырыс-
гъэр минӀм кыиыгъӀӀӀ, нӀрӀ-
ӀӀӀӀӀ ымыгупшысӀӀӀӀ, Алым
танкым кыипкӀыгъ, пыйиӀӀ ма-
шӀом хӀтӀэу минӀхэр зыхӀӀӀ
шӀофым екӀугъ. МинӀ 34-р
кыиыгъауи, тидзӀхӀэм кӀӀӀӀӀӀ
амал аригъӀӀӀӀӀ, пӀӀӀӀӀӀ
блӀжыныгъӀ ыкӀи лыиыгъэ зӀрӀ-
зӀрихъагъэр инаградной тхъапӀэ
щыхагъӀӀӀӀӀ.

Ащ ыужым Къош Алым изӀо
гъогу УкраинӀэм ыкӀи МолдовӀэм
апхырыкӀыгъ. ЗӀо плырыбӀэм
ахӀӀӀӀӀӀ. ГъӀтхӀэ псыкыиу-
гъӀхэм зыкыашӀӀӀӀ, титанкы-
дзӀхӀэр кыалӀэу Сорока дӀжъ

нӀфшӀагъом, гъӀтхӀапӀэм и 18-м,
1944-рӀэ ильӀсыи ДнестрӀэ дӀжъ
уцугъӀӀ. Псыи икӀыиыи пӀае
тисаперхӀэм шӀойи, чыӀи ямылӀэу,
зӀпырыкӀыплӀӀӀӀ ашӀышӀыгъӀӀ.

Къош Алым пхӀӀ паромхӀэм
ащышӀӀу танкхэр, миномети 2
ыкӀи цыфхэр зӀпырызышӀы-
щтыгъӀэм исыгъ тӀӀӀӀ нӀпкыиыи
кыиӀӀӀӀӀӀӀӀ, гузӀгум
хъазырӀэу кыӀӀӀӀӀӀӀӀ пый-
щӀӀ кыитефи тросыр кыиыӀӀ-
пӀӀӀӀ ыкӀи ыцыпӀӀ псыи зы-
хӀӀӀ. КъошӀӀӀӀ зӀрӀӀӀӀ-
кӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ паромыр чыиыхъаным фӀшӀ,
жыибгъӀӀӀӀ ащ хӀӀыгъ. ХӀӀыплӀӀ
гори щымылӀжыиыи фӀдагъ. «Мы нӀгъӀӀӀӀӀӀӀ
хъурӀэм кыиӀӀӀӀӀӀ ыльӀӀышӀыгъ

ышӀхъӀэ кыеуагъӀэу, — кыищӀӀӀ
Къошым инаградной тхъапӀэ,
— щыгъыиӀӀу щыгъи, ыиыгъ Ӏа-
ши имыгупшысӀӀӀ ДнестрӀэ ипс
чыӀӀӀу кӀӀӀӀӀ зыхӀафӀагъӀэм ащ
зыхидзӀагъ. Ыпкыиыи-лыиӀӀӀӀ
чыӀӀӀ псынӀӀӀӀу зӀхӀашиагъ,
шхъӀӀӀӀӀӀӀӀ зӀу ар еуагъ,
лӀӀӀӀӀӀ фӀӀӀ кыахӀӀӀагъ,
ӀӀӀӀӀӀ кыӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ. АпӀӀӀӀӀ,
ятӀӀӀӀӀӀӀӀ Алым кӀӀӀӀӀ кыиӀӀӀӀыиыи
зыгорӀэм зӀрӀӀӀӀӀӀӀӀ гъуа-
щӀышӀыгъӀӀ, ау ящӀӀӀӀӀ, зычӀи-
гъӀӀӀ, зӀкӀӀӀ кыиӀӀӀӀӀӀӀ кӀуа-
чӀӀӀӀӀ кӀанатыр кыиӀӀӀӀӀӀ. Иакыи
щыӀӀ пӀӀӀӀӀ ӀӀӀӀӀ ӀӀӀӀӀӀӀӀ
зыкыиыиыиыиыи, кӀӀӀӀӀ онтӀ-
гъушхӀор кыирыиуи, паромым
кыиридзӀагъ. ДзӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
гъушхӀу паромым исыгъӀӀӀ
ӀӀӀӀӀӀӀ фӀхъунхӀу псынӀӀӀӀу
ащ пӀӀӀӀӀӀӀӀ.

АдыгӀэ кӀалӀэу Къош Алым
ихъатыркӀӀӀ, иллыгъӀэу гушхуагъӀ-
кӀӀӀ паромӀу танкхэр, ӀӀӀӀӀӀ
зӀрылыгъӀӀӀӀ кыиӀӀӀӀӀӀӀӀ
ыкӀи джабгъу нӀпкыиыи нагъӀ-
сыгъ. Заор заушыгъӀэм ильӀ-
сыбӀэ тӀӀӀӀӀӀӀӀ Алым ыгу
кыӀӀӀӀӀӀӀӀӀ: «Ар хъугъӀ-
шӀӀӀӀӀ тхъамыкӀӀӀӀӀ кыодыа-
гъӀӀ, такыиӀ тӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
щытыгъӀӀӀ, угу утелунӀӀӀӀӀ-
нышӀ, пфӀӀӀӀӀӀӀӀ пшӀӀӀӀ
фӀӀӀӀӀ. Паромым сӀӀ сыфӀӀӀӀ-
зӀгъагъ, сӀӀӀ зыгорӀӀ амал
илахӀӀӀӀ зышӀӀӀӀ фӀӀӀӀӀ».

ИдзӀӀӀӀӀ пшӀӀӀӀӀӀӀӀ зы-
сӀӀӀӀӀӀӀӀ зӀрӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
ыкӀи иллыгъӀӀ-цыфыгъӀӀ апае
ефрейторӀэу Къош Алым СССР-м

и АпшӀӀӀӀ Совет и Президиум
и УнашӀӀӀӀ Юныгъом и 13-м,
1944-рӀэ ильӀсыи щытхъуцӀӀӀ
«СоветскӀэ Союзым и Лыхъужъ»
зыфилӀӀӀ, Лениным иорден
ыкӀи медалӀэу «ДышӀӀӀ Жъуа-
гъор» кыафӀагъӀӀӀӀӀӀ. А
уахӀтӀэм Алым ӀдӀӀӀӀӀӀ
икомандирыгъ, сержантыгъ,
партиѐми хӀӀӀӀӀ. РодинӀм
икъӀӀӀӀӀӀ наградӀэ анахъ
лӀагӀӀ А. Къошым игимнастер-
кӀэ шӀугъӀэ командующым кыи-
хильхъагъ ыкӀи ядӀжъ кӀонӀу
мӀфӀӀӀӀӀ кыиӀӀӀӀӀ. Къуа-
джӀэм кыиӀӀӀӀӀ, ащ батальоным
икомандир игуадзӀӀ, майорӀэу
В. Е. МолодецкӀэр игъуагъ. ГушӀӀӀӀ
Кошхъабли ыкӀи Бла-
щӀӀӀӀӀӀ ежъ икыуаджӀэ адӀс
цыфхэр ячӀыплӀӀӀу лыхъужыиыи
пӀӀӀӀӀӀӀ, агъӀшӀуагъ, алы-
тагъ. Отпускыр псынӀӀӀӀу чыагъӀ.
Ау ыгуи ышӀуи ахӀӀӀӀӀӀ Алым
ибатальон кыиыгъӀӀӀӀ, сапер
ротӀэм истаршина хъугъӀэу
изӀо пшӀӀӀӀӀӀӀ аплӀдзӀӀӀӀӀ.
ВаршавскӀэ-ПознанскӀэ ыкӀи Вос-
точнӀӀ-ПомеранскӀэ ӀӀӀӀӀӀ-
хӀӀӀӀӀӀ заохӀэм ахӀтӀэу кыоха-
плӀӀӀӀ батальоныр лыкӀӀӀӀӀӀ,
Берлин еклурӀэ гъогум тетыгъ.
Алым бӀрӀэ зӀжӀӀӀ ТӀекӀоныгъӀэм
и МафӀӀ Берлин шыӀуӀкӀагъ.

1945-рӀэ ильӀсыи щӀӀӀӀӀӀ-
гъӀӀ А. Къошыр запасыи щы-
лагъ. ИхӀӀӀ, икыуаджӀэ кыӀӀӀӀӀ,
мамыр лӀфшӀӀӀӀӀӀ пидзӀӀӀӀӀ,
лӀф зӀфӀӀӀӀӀӀӀӀ ышӀагъӀӀ,
лӀжъӀӀӀӀӀ зафӀӀу кыиӀӀӀӀ-
щтыгъ. Район ыкӀи чыплӀӀ со-
ветхэм депутатӀӀу ащыхӀӀдзӀӀ
кыиӀӀӀӀӀ. ПатриотическӀэ
пӀуныгъӀӀӀ лӀфышхӀо ышӀагъ,
ныбжыкӀӀӀӀӀӀ икӀӀӀӀӀ, аӀуӀӀӀ-
щтыгъ, гъогу зафӀӀм тыришӀӀӀӀ
шӀоигъуагъ, кыидӀхъушӀыгъ.

ИгъӀӀӀӀ макӀӀӀ Къош Алым
шӀагъӀӀӀ бай: лыиыгъ кӀӀӀӀӀ-
лыиыгъ, РодинӀм ильӀӀӀагъ. Ау
зӀо жъалыиыи ащ ипсауныгъӀэ
лӀӀӀӀ кыиыгъӀӀӀӀӀ. ЩылӀӀ
мазӀм и 13-м, 1971-рӀэ ильӀ-
сыи СоветскӀэ Союзым и Лыхъужъ
Къош Алым идунай
ыхъожыиыгъ. ЛыиыгъӀӀ кыи-
оджӀэу гупсӀу БлащӀӀӀӀӀӀ
щӀагъӀӀылыгъ, икӀӀӀ кыиоджӀӀӀ
фӀсакыиыи, ишӀӀӀ лӀӀӀӀӀӀ
егъӀӀӀӀӀ. Лыхъужыиыи ыцӀӀ
дышӀӀ хъарыфхӀӀӀӀ тӀтхагъ
кыалӀэу Москва дӀт ХӀгъӀӀу
зӀошхом имузеѐ иунӀшхӀо дӀӀӀ,
БлащӀӀӀӀӀӀ кыоджӀэ еджаплӀӀу
N 5-м ыпашхъӀэ Къош Алым
ибюст щӀагъӀӀӀӀ, МыекъуапӀэ,
зыщыпсӀӀӀӀ унӀм, мыжъобгъу
кыиыщыфӀӀӀӀӀӀ. КыалӀэу
МыекъуапӀэ иурамхӀэм ащыш
лыхъужыиыи ыцӀӀ фӀӀӀыгъӀӀыи
ифӀшӀуаш, кыиӀӀӀӀӀ. Уса-
кӀӀӀӀ, композиторхӀэм усӀӀӀ
фӀтхыгъӀӀ, ӀӀӀӀӀ фыӀӀӀӀӀ-
хъагъӀӀ. БлащӀӀӀӀӀӀ гурыт
еджаплӀӀ А. Къошым ыцӀӀ ехъы,
музеѐ кыиыщыфӀӀӀӀӀ.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Адыгэ къуаер, щыIэныгъэр

Лъапсэр шIушIагъэм егъэдахэ

Цыфыр бгъэгущо пшIоигъоу шIухъафтын фэпшынуэ ипхъухэмэ, сыда апэу узэгупшысэщтыр?

ГУМЭ Ларис.

Гум икIэу, псэм пыкIэу шIухъафтыныр щыт зыхъукIэ, умышхъахэу тучанхэм, нэмыкI щэфалIэхэм уачIэхъашт. Уахътэу ащ ебгъэхъырым уигъэгумэкIышттэп. Адыгэ къуаер ия XI-рэ фестиваль-зэнэкъокъу тыхэлажъэз, зэгъапшэнхэр тшыгъэх.

ШIухъафтын пшынуэ уфаемэ, адыгэхэм ядышхъаидагъэхэм, тхыпхъэхэм къащегъаажъэмэ нахъышIоу тIытагъэ. ЛъапкIэ IэпIасэу Гумэ Ларисэ хидыкIыгъэхэм, лъапкIэ шIэжъым къыпкырыкIызэ зэригъэфэгъэ IофшIагъэхэм тIаплъыгъ. Унэр, IофшIаплэр къэзыгъэдэхэщтыр бэ мэхъух.

IэпIасэм иегъэджэнхэр Гумэ Ларисэ, Исаева Анжелэ, фэшхъафхэм зэхашагъэх. Мастэр зэрэбгъэIорышIэщтыр, Iуданэр зэрэбгъэIоштыр — ахэр нахъ куоу зэзыгъашIэ зышIоигъохэм яупчIэхэр бэ мэхъух. Ларисэ хидыкIыгъэхэм, шэкIэу зэригъэфагъэхэм яплъызэ, шIухъафтын хъуштыр къегъэIагъох.

Адыгэ Республикэм лъапкIэ культурэмкIэ и Гупчэ Л. Гумэм Iоф шIагъэ къэгъэпIэгъонхэм ахэлэжъэныр шэнышIу фэхъугъ. Адыгэ саеу ащ ышIыгъэхэр дахэх, кIэракIэхэщ, уяплъэкIырэп.

— Саер ижъыр лъэхъаным къыщегъэжъагъэу Кавказ илIэпкIэхэм агу рехъы, — къеIуатэ Гумэ Ларисэ. — Тэ, адыгэхэм, тишIуаишIэ идэхэгъэ изакъоп тызыгъэгущорэр. Дышхъаидагъэхэр, лъапкIэ тхыпхъэхэр, бгъэ-федэн илIэпкIыщт иску-

иегъэджэнхэм ахэлажъэхэу тарыхылагъ.

Iуданэр мастэм егъэзекIо

Красногвардейскэ районым къыкIыгъэ Бырдж Фатимэ илъэс зауэ хъугъэу тинэIуас. Республикэм щыIорэ зэнэкъокъухэм, къэгъэлэгъонхэм ахэлажъэ.

— Адыгэ къуаер ифестиваль цыфырбэ щызIукIагъ. Республикэм иIэпIасэхэм яIофшIагъэ зэзыгъашIэ зышIоигъохэм, шIухъафтынхэр къыхъызыхъэрэм тигуапэу гушIыгъу тафэхъугъ, — къеIуатэ Бырдж Фатимэ.

Iуданэр мастэм диштэу зыгъэIорышIэхэрэ бзылфыгъэхэм

БЫРДЖ Фатим.

хъурэр къыдалытэхы, къуаер къэмлан гъэкIэрэIагъэмэ адальхъагъ, мэфэки шъуашэм ар дештэ. Адыгэ Республикэм

СтIашъу Юрэ США-м зэкIом, Адыгэ Хасэм изэIукIэхэм, пчы-хъээхъахъэхэм ахэлажъэщтыгъ.

— Адыгэ гъомылапхъэхэр, анахъу хъалыжъор, адыгэ къуаер, щыпсыр Iанэм къы-тырагъэуцощтыгъэх, — игукъэкIыжъхэм ташегъэгъуа-зэ Ю. СтIашъум. — Iанэм ты-нэсу лъапкIэ шIыныгъохэм, адыгэ хабзэм изехъан, нэ-мыкIэхэм бэрэ татэгущы-Iэщтыгъ.

Адыгэхэр къэралыгъо 50-м нахъыбэмэ ащэпсэх, лъапкIым къыкIугъэ гъогур щыIэныгъэм щыхагъэкIуакIэрэп. Адыгабзэр, шэн-хабзэхэр къаухъумэх.

Адыгэ гушIыжъэу «Уидэхэгъэ урымыпагъу уиIофшIагъэ рыпагъ» зыфилорэм бэмэ уарегъэгупшысэ. Адыгэ лъапкIым идэхэгъэ ишъуашэ, ишэн-хабзэхэм къагъэ-лъагъо, лъапкIым иIофшIагъэ фестивалыхэм, нэмыкIэхэм ащы-тэлъэгъу, узэрыгушхон тил.

Адыгэ Республикэм икIалэхэм, районхэм щагу хэхыгъэхэр фестивалым къыщызэIуахыгъэх. Ти Лышхъэу КъумпIыл Мурат щагъухэм адэхъагъ, къуаер изыхы-рэмэ гушIыгъэу афэхъугъ. ЛъапкIым итарихъ къэзыухъумэхэрэм гушIыгъэ фабэхэр КъумпIыл Мурат афилуагъэх. ЛIэужхэр зэзыпхырэ IофшIэныр лъызыгъэкIуатэхэрэм шIоу щыIэр къадэхъунэу афэлъэ-луагъ.

Адыгэ лъапкIыр иIофшIагъэкIэ дунаим нахъ щызэлъашIэ зэрэ-хъугъэм искусствэм хэтхэр, спортсменхэр дэгъоу шыгуаэх.

Урысыем атлетикэ онтэгъумкIэ и Федерация игенеральнэ секретарэу Василенко Дмитрий, спортымкIэ дунэе класс зилэ мастерэу Сихъу Рэмэзан, Адыгэ Республикэм инароуднэ артистэу НэмытIэкъо Аслъан, фэшхъафхэм къытIафотагъэхэ-ри къыхэтыуыттых.

ЕМТИЛЪ Нурбий.

Анжела ИСАЕВАР.

ствэр щыIэныгъэм щыщ хъу-гъэх. НыбжыкIэхэри тис-нэхъат къыкIэупчIэхэзэ яшIэныгъэ зэрэхагъахъорэр тигуапэ.

Унагъом ищыкIэгъэ пкъыгъо-хэр пшъашъэхэм ашIогъэшIэгъо-ных. Ежъ-ежъырэу шIухъафтын зыфэзышIыжы зышIоигъохэм япчъагъэ хэлшыкIэу хэхъуагъ. Адыгэ Республикэм и Къэралы-гъо академическэ къэшъокIо ансамблэу «Налмэсым» ипшъэ-шъэ къэшъуакIохэр IэпIасэм

яIэпIасэныгъэ тылпылIэзэ, IофшIагъэу яIэр нахъыбэ зэрэ-хъурэм тигъэгущылагъ. КIэлэ-еджакIохэр лъапкIэ IэпIасэхэм адэжъ къызэрэIуагъэхэм къе-ушыхъаты искусствэр зэрашIо-гъэшIэгъоныр.

Къуаер итеплъ

IофшIаплэу «Матэм» нэры-лъэгъу IэпыIэгъур зыми фэмы-дэу ыгъэпсыгъэу плъытэ хъушты. Къуаер имэфэки мафэ, къэ-ралыгъо гъэлпсыкIэ иIэу Адыгеир зыпсэурэр илъэси 100 зэрэ-

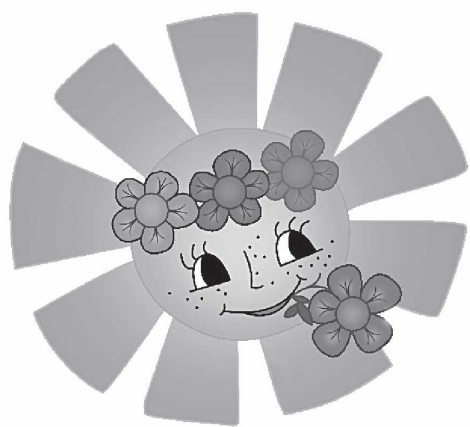
июбилей ехылыгъэу гушIыгъэ-хэр къэмланхэм атыратхагъэх.

Ростов хэкум, Краснодар краим, нэмыкIэхэм къарыкIыгъэ-хэм къуаехэр зыдэлъ къэмлан гъэкIэрэIагъэхэр ащэфыхэу тарыхылагъ.

ШIухъафтын пшыштмэ, ите-плъэ дахэ, зепхъаным фэшIэ-рыфэгъу.

США-м икIалэхэм, Европэм ихэгъэгухэм адыгэ къуаер алы-Iэсыгъэу къэбар къэзылуатэхэрэм фестивалым ташылуагъ.

СурэтышI-модельер цIэрыIоу

Тыгъэнэбзый

Ильэсыклэ еджэгъур рагъэжъэжы

БЭГЪ Нурбий Шуфэс, сентябрэр!

Къытфэсыгъ сентябрэм
Иапэрэ мафэ,
Иапэрэ мафэу
ЗэкIэмI тфэмафэр!

Чэфэу тыпэгъокIы
Мэфэ кIыхъэгъакIэм.
ЕджапIэм тыкIонэу
Непэ етэгъахъэ!

Къытфэсыгъ сентябрэм
Иапэрэ мафэ!
Шуфэс, мэфэ нэфэу
ЗэкIэмI тфэмафэр!

ЦУЕКЪО Джэхъфар Сэ еджэным сыфежъагъ

Школым ськIонэу,
Тхылъым седжэнэу
Сыныбжъ джы къэкIы,
Щагум сьдэкIы.

КIэлэцIыкIу садым,
КIэлэцIыкIу унэм
Непэ себгъукIо,
Сэ школым сэкIо.

Дэгъоу уеджэнэу,
Дахэу утхэнэу
Школым уегъашIэ,
ЦIыфышIуи уешIы.

Хэбзэ дахэ зэрэхъугъэу, непэ, Ионыггом и 1-м, тихэгъэгъушхоу Урысыеми, ащ хэхъэрэ субъектхэми, ти Адыгэ Республикы ильэсыклэ еджэгъур ащырагъэжъэжы. МэфэклI одыджыныр ти республикэ ит еджэпIи 138-мэ ащыжъынчышт.

Гъэмэфэ зыгъэпсэфыгъо уахътэм ашъуи али хэхъагъэу, еджэным фэкIэ-щыгъохэу, кIэрэкIэ закIэхэу класс зэфэ-шъхафхэм арыс еджэкIо мин 61-м ехъур, апэрэу мыгъэ еджэпIэ пчъэшъхалум елъэбэкъоштхэ кIэлэцIыкIу мини 7 фэдизыр партхэм адэтIысхъащтых. Класс пэпчъ шIэныгъэ сыхъатыр ащыкIошт, зэфэзэщыгъэхэу кIэлэегъаджи кIэлэ-еджакIуи гъэмэфэ мафэхэр зэрагъэ-кIуагъэхэр кIэкIэу кыралотыкIышт е атхышт. Псауныгъэ пытэкIэ тафэлъалозэ, егъэджакIохэми кIэлэеджакIохэми гуеты-ныгъэрэ шъыпкъагъэрэ ахэлъэу еджэн пшъэрылпыр дахэу лъагъэкIотэнэу, ини цIыкIуи гъэхъагъэхэр ашIынхэу, шIэныгъэ лъагъом рыкIонхэу, амал-шIоигъо-ныгъэрэ ялэнэу тафэлъало. Гъогу маф ильэсыклэ еджэгъур!

Ионыггом и 1-р ныбжырэу гум къинэжырэ маф. Апэрэ одыджыныр, апэрэ кIэлэегъаджэр, апэрэ урокхэр, апэрэ классыр, ныбджэгъу цыкIубэр, ны-ты

емызэщыжъэхэу къыддечъэкIыхэрэр, апэрэ хъарыфхэр къызэрэхъугъэхэр, апэрэ пычыгъор ткъудымэ, тыфэса-кыизэ гушIэ цыкIухэм тыкъяджэу зызэрэдгъэсагъэр, ар зишIушIагъэр апэрэ кIэлэегъаджэу зыпсэ къытIузылхъащтыгъэр арэу зэрэщытыр, ильэсхэр бэу

тешIэжыгъэми, IэшIу-IэшIоу къыдэо-ежых. Ильэс еджэгъухэр! Ахэр лъапIэх, нэфынэх, шIэныгъэкIэ ушъагъэх. Тэри, зыдэтымышIэжыхэу, мазэм ильэсыр, ащ адрэ ильэсхэр къакIэлъыкIохэзэ зытэштэ — тхэхъо, шIэныгъэхэр тэгъоты, плуныгъэ дахэр къытхэхъэ.

ЗэлъашIэрэ адыгэ усаклоу, шIэныгъэлэжъ-нар-товедэу, РСФСР-м культурэмкIэ изаслуженнэ ИофышIэу, Адыгэ Республикэм шIэныгъэмкIэ илофышIэшхоу ХъэдэгъэлIэ Аскэр кызылхъугъэр ильэси 100 мэхъу. Адыгэ литературэм, лъэпкъ культурэм ыкIи шIэныгъэм лъэгъо нэф анхыры-зыщыныр зинасын кыхъыгъэхэм Аскэр ащыцI. Ипоэтическэ тхылъ зэфэишъхафхэм зэфэдэу и Хэгъэгъушхо ыкIи иадыгэ лъэпкъ афыриIэ шIу-лъэгъу-зукIэгъур ащыкIэгъэтхыгъ.

Адыгеим орэд фэсэIо

Лъэпкъы пшыкIутIоу о узэхэт,
Нарт урябын о, хышъэм уфэд.
Кавказ икушъэ укыхъухъагъ,
Хы ШIуцIэ нашхъом ушъапысхъагъ.
Жъогъо ошъогу уишъагъырыт.

Ти Адыгееу, тихэку гупс,
Тыгъэр къыпфэпсэу уапэ лъыкIуат!
О угу изэу, плъэпкъIэ убагъоу,
Бын зегурылоу уапэ лъыкIуат!
Ти Адыгееу, тихэку клас,
О, тIанэ гупсэу, тIсэми хэтIагъ.

Уикъушъхъэ танджхэр чыжъэу къэ-
лъагъу...

ЛIэшIэгъу къыныбэ къызэпыоч...
ЛIыгъэр — уигъогу, о шIугъэр — уи-
шапхъ,
Ппхъухэр — шыкIашIу, о пкъохэр
— кIэщакIу,
Хъары щылакIэм цIыфхэр фэош!

Ти Адыгееу, тихэку гупс,
Тыгъэр къыпфэпсэу уапэ лъыкIуат!
О угу изэу, плъэпкъIэ убагъоу,
Бын зегурылоу уапэ лъыкIуат!

«Фаехэр арыба!»

Природоведение урокыр рэхъатэу макIо. КIэлэегъаджэм иупчIэхэм еджэкIо хъупхъэмэ, чанмэ джэуапхэр къаратыхъых. Щэбанэ, ишэн щымышми, хэчыягъэм фэдэу, Iэсэ-лъасэу, ау къон-цIэу аужырэ партым дэс.

— КIэлэцIыкIухэр! Хэта адэ къэзыло-
щтыр, сьд фэдэ бзыухэр ара къыблэм

быбыжъхэрэр? — къэупчIэ кIэлэегъаджэр.
Щэбанэ зызэрэриуфэхырэм кIэлэ-
егъаджэм гу лъытагъэу ыцIэ къырело.

Щэбанэ ерэгъэ дэдэу къэтэджи, ышIа-
пэрэм фэдэу, мыгумэкIыхэу джэуапыр
къытыжыгъ:

— Фаехэр арыба бзыухэу къыблэм
быбыжъхэрэр.

«Згъэтэрэзы- жыщт шъыу...»

Алый зэхэукIэжыгъэ бырацоу еджа-
пIэм кыкIыжыгъ. Ыгу зэрэмышIумкIэ
гъэшIэгъонышхо зэрымгъэхъагъэр гъуа-
щэщтыгъэп.

Ащ гу лъытагъэу ныр еупчIы:

— А сикIал, унахи уитеплIы сьдэу
мышъатэха, сьда кызохъулагъэр?

— Ашъыу, — фэмыяхэу джэуапыр
кыирешахъэ, — хысапымкIэ кIэлэегъа-
джэм «2» сфигъэуцугъ.

— Пфигъэуцугъа е умышIэрэм пае
къыптефэу щыта? — ныр гупсэфырэп.

ИльэсипшI зыныбжъ шъэожъыер ауми
кыизэкIапорэп, «тIури зэхэт» ело.

— Зэхэтмэ, зэхэт, ау, Алый, кыосло-
щтыр ошIа, «2» къэпхъэу велосипед сэ
пфэсщэфышъуштэпышъ, зэгъашIэ.

Уахъэр псым фэдэу махъэба, тешIагъ
мэфэ заулэ. Алай чэфыбзэ-чаныбзэу
портфелыр чIидзи, Iанэм шхэнэу зыпи-
дзагъ, лыжъэрымэ IэшIур уигъэшхэкIэу
унэм ит. Ау шъаор ным кыизэтыриIэ-
жагъ:

— Сьд адэ непэрэмкIэ узыгъэчэфы-
рэр, бгъэтэрэзыжыгъа «2»-р?

Алый ыпсэ кылузыгъ:

— Ашъыу, згъэтэрэзыжыщт мы «2»
закъор. Мурат Махмудовичым журналыр
ыблыгу чIэлъэу зыдычIыхъыгъэти,
пэрыохъу ар къысфэхъугъ нахъ.

Н. ДЗЭУКЪОЖЪ.

**НэкIубгъор
зыгъэхъазырыгъэр
МАМЫРЫКЪО Нурмет.**

Тибыракъ итетыгъо лъагэ

Урысые Федерацием и Къэралыгъо быракъ и Мафэ хэдгъэунэфыклэу зедгъэжыагэр бэшагъап, 1991-рэ илъэсым кыщыублагъ.

Мары джыри а мафэм зэрэхэгъагоу зехишагъ. Цыфхэм агу кыдышэагъ, зыщыгушукыгъэх, фыжъ-шхъонтлэ-плъыжъ шьолъырхэу зэхэлъ быракъым рыгушхуагъэх, ар тамыгъэ шъхъалэу, тыкырашлэжъэу зэрэтир цыфхэм агу кыгъэкыжыгъ.

А мафэм Къэралыгъо быракъым ялыгъэу мэфэкыр кыгъэклараклэ, кыгъэдахэ, лъапкь пстэуми, хэгъагум исхэм зэклэми ар ташъхъагъэу тызэрэщыпсэурэм тырегъэгупшысэ.

Хэта Къэралыгъо быракъыр зыгъэфедэн фитыр, сыдыгъуа ыкли сыд фэдэ уахтэхэр ара ар бгъэлэ-нэу зыщытыр?

2008-рэ илъэсым Къэралыгъо быракъым фэгъэхьыгъэ хабзэу цылэм хэхъоныгъэхэри, зэхъоклыныгъэхэри фашыгъэх. Ахэм кызырэдальтырэмклэ, общественнэ организациехэми, учреждениехэми, предприятиехэми, цыфхэми (унагъохэми) Урысыем икъэра-

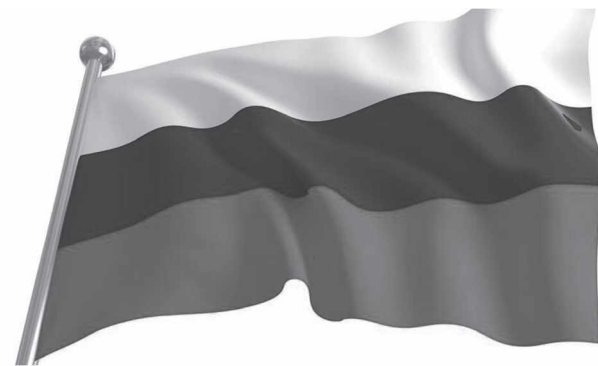
лыгъо мэфэкхэр зыщыхагъэунэфыкыхэрэ мафэхэм быракъыр агъэлэн фитых.

Къэралыгъо быракъыр хэти ыушъхъаклунэу шытэп, арэуштэу зеклорэм пшъэдэкыжъ рагъэхыштыт. Ар клэнэклалъэ зышырэр зэрагъэпщынэшт шыклэр Урысые Федерацием и Уголовнэ кодекс ия 329-рэ статья кыщелэ.

Быракъыр зэлызытхырэм, зыульэгурэм, зыгъэстырэм илъэс иплалъэу хъапс тыралъхъан алъэкыштыт. Илъэс псаурэ егъэзыгъэу лф рагъэшлэшшут, мэзи 3 – 5-клэ агъэтлысыштыт.

Къэралыгъо быракъыр хэтэпэмыхъ зышыхэрэр ахъэклэ агъэпщынэнхи алъэкыштыт. Хэбзэуконыгъэм кыкълэпыклэшт тазырыр.

Урысые Федерацием административнэ хэбзэуконыгъэхэмклэ и Кодекс кыщелэ цыф кызырэкloxэм сомэ мини 2 – 3, лэнатлэ зезыхъэхэрэм – сомэ мини

5 – 7, юридическэ лицэхэм – сомэ мини 100 – 150-рэ зэрагъэтыштыр.

Тыгу кэдгъэкыжыын Къэралыгъо быракъым сыдыгъуи «триколорклэ» зэремыджэщтыгъэхэр. Апэрэу Урысыем ибыракъ 1668-рэ илъэсым къухъэу «Орел» цагъэлэгъагъ. Ащыгъуми ар земышъогуу шьолъырищэу зэхэлъыгъ. Быракъыр 1918-рэ илъэсым нэс агъэфедэгъ. Пачыхъэу Николай II-м итетыгъо зехым, Совет хабзэр кыдэзыхыгъэхэм быракъым ышъо плыжыклэ зэблахъугагъ. Совет щылаклэр зытэхым, триколорым кырагъэгъэзэжыгъ. Ар тызщыпсэурэ къэралыгъошхом итамыгъэ шъхъал, зэклэми дгъэлъэплэныр типшъэрыл.

ШЪАУКЪО Аслъангуаш.

Медицинэр

Гериатрическэ гупчэ кыызэлъахыгъ

Мыекъопэ къэлэ клиническэ симэджэщым республикэ гериатрическэ (зыныбжъ хэклотагъэхэм зыщылэзэхэрэ чыплэ) гупчэ шышъхъалум и 29-м кыщызэлъахыгъ.

Адыгэ Республикэм псауныгъэм икъэухъумэнклэ иминистрэ зэрэхигъэунэфыкыгъэмклэ, гупчэм амбулаторнэ кабинетэу сымаджэхэр кызыкълуалэхэрэр хэт. Хэушъхъафыкыгъэ отделениеу уахтэм диштэрэ оборудованиер зычлагъэуцуагъэм специалист лэпэласэхэм лф шашлэшт. Гупчэм ипашэр АР-м псауныгъэм икъэухъумэнклэ и

Министерствэ специалист-гериатор шъхъалэу Олег Владимирович Пчелинцевыр ары.

Гериатрическэ лэпылэгъур цыфхэм арагъэгъотынымклэ зишлуагъэ кыкълуагъэхэм ащыщых лъапкь проектхэу «Демографией» ыкли «Псауныгъ» зыфалохэрэр. Тапэклэ къулыкълэм зырагъэушъомбгунэу щыт. Муниципалитетхэм ясы-

мэджэщхэм кабинетыклэхэр къащызэлъахыштых, ящыклэгъэ оборудованиер алэклагъэхъашт, ахэм лф ащызышлэшт врачхэм ахагъэхъошт.

Илъэсым иапэрэ мэхих кызыригъэлъэгъуагъэмклэ, зыныбжъ илъэс 60-м ехъугъэ симэджи 192-мэ лэпылэгъу арагъэгъотыгъ.

(Тикорр.).

Миллионитлуклэ мэл лэхъогъу

Тызхэт илъэсым ызыныкьо пэклыфэ Адыгеим щыпсэурэ цыфхэм ащышхэм гъэпцлэхэм якарточкэхэм сомэ миллион 50-м ехъу афырагъэхъагъ.

Пчъагъэр нахыбэн ылъэкыштыт, сыда плэмэ зиахъщэ амышлэрэ цыфхэм язытыгъэу полицием е хыкумым лфыр анэзымыгъэсыгъэр маклэл, ямылкъу кыгъэзэжыныным щыгурыхэрэп.

Нэбгырэ 377-у зиахъщэ зышлэкодэгъэхэм нахыбэу ахэтых Мыекъуалэ щыпсэхэрэр, етлэнэ Мыекъопэ, Тэхъутемыкьое, нэмыкл районхэм ащылэхэр ары. Ахэм ягугъу гъэзетхэм ренэу къашых, телевидениемклэ къагъэлъагъох, ау цыфхэр ахъщэм клэмыгушлунхэ алъэкырэп, къахахъоу алозэ, аугъоигъэ щылэмэ, алэклэки.

Инвестициехэр бэу кыфэклонхэу гурагъалуи, сомэ мин 700 къэлэдэхсхэм ащыш лыхыгъ, зы соми ыгъотыжыгъэп. Къухъэлъатэм зэритысхъашт билет нэпцыр бзылфыгъэу ныбжыклэм сомэ мин 398-клэ «кыфащэфыгъ». Псэолъэш лфхэр кыфагъэцэклэнхэу къагъэгугыи,

ллы горэм сомэ мин 350-рэ лахи, загъэбылжыжыгъ.

Зы мафэклэ сомэ мин 850-рэ цыфхэм ашлэкодэу кыхэкыи, зы тхъамафэклэ сомэ миллион зэкъодзаклэхэм алэклахъэуи мэхъу.

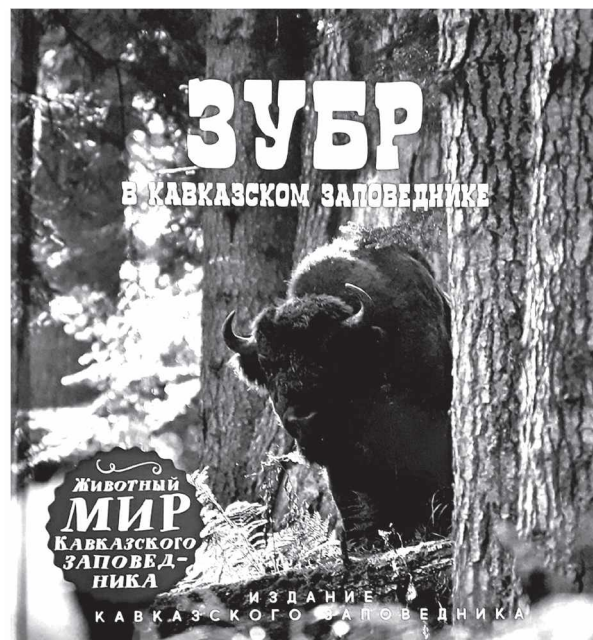
Аужырэ къэбархэм ащыщэу Интернетым кыхыагъэм мэл лэхъогъоу шъхъэ 500 хъурэр хульфыгъэм кызырщэфыгъэм фэгъэхыгъ. Мэлхэр зэрэщэхэрэ уасэм тегушлухыи, зыщэхэрэм залуигъэклагъ. Былымхэр зыдэщылэхэр нэмыкл шыпкъэу кырилуагъ. Кызыр а щ а щ т х э

транспортыр нэсыфэклэ сомэ миллионитлуклэ ежым щаклом икарточкэ фыригъэхъагъ. Нэужым щаклор телефоным кыфтыгъожыгъэп, мэлхэр зиехэми зы сомэ алукагъэп. Мы уахтэм полициер щаклэхэми мэлхэми алъэхъух.

(Тикорр.).

Тхылъык

Псэушъхъэ анахъ лъэгъупхъэр

Тихэгъэгу заповедники 160-м ехъу ит. Ахэм къащагъэгъунэ чылопс шьолъырэу къэклырэ лъапкхэр ыкли псэушъхъэхэр зыхэхсэр.

Псэушъхъэ ыгъыплэ-хуэплэм чыгхэр щуупкынкхэ, къэклырэ уцхэр, мэкъур, хъалур, нэмыклхэр кыщыуугъоинхэ ыкли ущышклон уфитэп. Заповедникхэм анахъ иныр Кавказ къэралыгъо биосфернэ заповедникыр ары, ащ чыплэу ыубытырэр гектар мин 263-рэ мэхъу. Ар Краснодар ыкли Ставрополь крайхэм яшъолъыр ит. 1924-рэ илъэсым Кавказ заповедникыр зехащэгъ.

Заповедникым Адыгеим икыушъхъэ шьолъыри зыщиубгъугъ. Ар къэклырэ ыкли псэушъхъэ лъапкхэмклэ бай. Бэмышлэу Пшызэ тхылъ тедзэплэм тхылъэу «Зубр» зыфилорэр кыщыдагъэкыгъ. Ащ лф дэзышлагъэхэр Кавказ заповедникым инаучнэ лфышлэхэр арых. Тхылъым иавторыр заповедникым инаучнэ лфышлэ шъхъалэу Сергей Трепет.

Тхылъыклэм бзэ гурылогъошлуклэ домбаир зыфэдэ псэушъхъэр, чыплэу зыщыпсэурэр, тарихъ хъугъэ-шлагъэхэу ищылаклэ зэщызгъэкъуагъэхэр щысэхэмклэ кыщыгъэлъэгъуагъ. Мы псэушъхъэшхом изэтэгъэуцожынклэ, ар чылопсым щыщхъужынымыклэ лфэу зэшлуахыгъэр кыщыплотагъ. Джащ фэдэу «Зубр» зыфилорэ тхылъым мы псэушъхъэм ибиологическэ нэшэнэ шъхъалэхэр, нэмыкл псэушъхъэхэм зэряклурэр ыкли игъэпсыклэ-шыклэхэр кыщыло-тыкыгъэх. Тхылъым сурэттехыгъэ дэхабэ дэт, ахэмклэ авторым ишлэшхэр кырылотыкых. Мы тхылъыр ныбжъ зэфэ-шъхъафхэм арытхэм – ини, цыкълуи, анахъэу чылопсыр зикласэу зэзыгъашлэхэрэм атегъэпсыхъагъ.

(Тикорр.).

НыбжыкӀэхэр, пӀуныгъэр

«Лъэпкъ гугъаплӀэхэм» янэфын

Гъэмэфэ зыгъэпсэфыгъо уахътэр еджакӀохэм аухыгъ. Шушлагъэу, гукъэкӀыжьэу ялэр зэфахысыжхэзэ, зэгъэпшэнхэр ашӀых.

МыекӀуапэ дэт ӀофшӀаплӀэу «Нан» зыфилорэм ипашӀэу, лъэпкъ ӀэпӀасэу Нэгъуцу Аслъан ильэс зауӀэ хъугъэу адыгэ кӀэлэцӀыкӀухэр ыдэж къырегъэблагъэх. Шъэожьыехэри, пшъэшъэжьы-ехэри «Нанэм» адыгабзекӀэ щэгущыӀэх, ныдэльфыбзэр нахъ дэгъоу зэрагъашӀэ, адыгэ шэн-хабзэхэр зэрахъэх.

— **Къалэу МыекӀуапэ, тирай-онхэм ащыпсӀурэ кӀэлэеджакӀохэр ары кӀедгъэблагъэхэрэр,** — къелуатэ Нэгъуцу Аслъан. — **Нэбгырэ 30 фэдиз мэхъух.**

Урысыем, Къэбэрттэ-Бэлыкъарым, Абхъазым, Пшызэ язаслу-женнэ артистэу, Адыгэ Республикэм инароднэ артистэу Зыхъэ Заурбий кӀэлэеджакӀохэм алуки, театрем, щыӀэныгъэм афэгъэхьыгъэ къэбар гъэшӀэгъонхэр къафилотагъэх. Артистым къышӀырэ ролым зыфигъэхъазырзэ шы-кӀэшлӀухэм зэралъыхурэм еджакӀохэр щигъэгъозагъэх.

Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артистэу Хъут Рустам зыло-кӀэхэм оредыбэ къафилуагъ. АдыгабзекӀэ оредыр къэплоным фэшӀ ныдэльфыбзэм изэгъэшӀэн имэхъанэ зэхыхъэм щытегушыла-гъэх.

Адыгэ Хасэр яеджапӀ

Дунэе Адыгэ Хасэм ипрезидент иупчӀэжьыгъоу, общественнэ Ӏо-фышӀэшхоу МэщфэшӀу Нэдждэт,

зэлашӀэрэ археологэу Тэу Аслъан «Нанэм» кызэкӀохэм, тарихым, адыгабзэм, археологием, нэмыкӀхэм къатегушыла-гъэх.

Республикэ общественнэ дви-жениеу «Адыгэ Хасэм» итхъама-тэу Лымыщэкъо Рэмэзан кӀэща-кӀо фэхъуи, зэхэхъэ гъэшӀэгъон Хасэр зычӀэт унэм щызэхашагъ.

СурэтышӀ-модельер цӀэрыӀоу СтӀашӀу Юр, Дунэе Адыгэ Хасэм хэтэу, зэпасым щыӀэ полковникэу ЦыкӀушӀо Аслъан, МэщфэшӀу Нэдждэт, Тэу Аслъан, ГукӀэлӀ Сусан, Лымыщэкъо Рэмэзан еджакӀохэм алукагъэх.

Къэралыгъо гъэпсыкӀэ иӀэу Адыгеир зыпсӀурэр ильэси 100 зэрэхурэм пэгъокӀыхэзэ Адыгэ Хасэм ыгъэцӀкӀэрэ Ӏофхэм ягугъу къашыгъ. Ны-тыхэм шъхъафэу гушыӀэгъу афэхъугъэх.

— **Адыгэ Хасэр еджапӀэ тфэ-хъугъэу тэлытэ,** — къытиуагъ еджакӀохэм пэцӀэныгъэ адызе-зыхъэхэрэм ащыцӀэу ХъалӀпх Фатимэ. — **Нэгъуцу Аслъан, Лымыщэкъо Рэмэзан, нэмыкӀ-хэм тафэраз. Адыгабзэр щӀэ-фэ адыгэ лъэпкъыр щыӀэшт — ар дэгъоу тиныбжыкӀэхэм къагурыуагъ. Адыгабзэр, тарихыр, шэн-хабзэхэр нахыш-лоу ашӀэ зэрэхъугъэхэм тегъэ-гушӀо. Ядэжхэм загъэзэжыкӀэ хэушъхъафыкӀыгъэу Ӏоф зы-дашӀэжы.**

Хэкум къэзыгъэзэжыгъэм и Мафэ фэгъэхьыгъэ зэхыхъэу филармонием дэж щыкӀуагъэм

кӀэлэеджакӀохэр хэлэжыагъэх, адыгэ быракъыр пчэгум шагъэ-быбэтагъ.

КӀэлэцӀыкӀухэм япашӀэхэу ХъалӀпх Фатимэрэ Тутарыщэ Бэлэрэ кызыралуагъэу, кӀэлэеджакӀохэм языгъэпсэфыгъо уахътэ гум къы-нэжыныгъу агъэкуагъ.

ДзэлӀ Сусанэ, Жэнэ Фатимэ, ХъалӀпх Аскэр, КушӀу Ренат, Хъут Альберт, Тутарыщэ Данэ, ТыгъужӀ Бэлэ, Хъэтэмэ Джульет-тэ, Жэнэ Сэтэнае, фэшъхъафхэм яеплъыкӀэхэр зэфахысыжхэзэ, «Нанэр» ящыӀэныгъэ щыц зэрэ-хъугъэр ягушысэхэм къащыха-гъэщыгъ.

Адыгэ шъуашэм и Маф

Юныгъо мазэм и 28-м адыгэ шъуашэм и Мафэ республикэм шагъэмэфэкӀышт. «Нанэм» къэкӀо-гъэ ныбжыкӀэ купым «Лъэпкъым игугъаплӀэхэр» цӀэу фаусыгъ.

— **ТиныбжыкӀэхэр тигугъа-плӀэх. АрышӀ, цӀэу афаусыгъэр щыӀэныгъэм кыхъыхыгъэу щыт,** — зэдэгущыӀэгъур лъагъэкуатэ ЦыкӀушӀо Аслъан, СтӀашӀу Юрэ, Тэу Аслъан. — **Ны-тыхэм псын-кӀэу тагурыуагъ. Тызэгъусэу Ӏофтхъабзэхэр зэхэтщэщытх.**

КӀалэхэм адыгэ паӀохэр афа-дыгъэх, адыгэ шъуашэм и Мафэ хэлэжъэнхэу загъэхъазыры. «Нанэм» щыӀэхэу адыгэ музыкальнэ

Ӏэмэ-псымэхэм якъэбархэр зэра-гъэшлагъ. Нэгъуцу Аслъан ӀэпыӀ-гъу къафэхъузэ, пхъэкӀычхэр кӀэлэеджакӀохэм ашыгъэх. Ор-орэу бгъэцӀкӀэрэ Ӏофым уилӀэ-Ӏэсэныгъэ зэрэхигъахъорэр ныб-жыкӀэхэм зэхашлагъ.

— **Ны-тыхэм салукӀэшт, къуа-джэхэм ащыпсӀурэ кӀэлэеджа-кӀохэу сэнаушыгъэ зыхӀэхэм салыкӀошт. Ильэси 5 хъугъэ ныбжыкӀэхэр тилофшӀаплӀэ кы-зыкӀохэрэр. ОрэдыӀо цӀэрыӀохэу Дзыбэ Мыхъамэт, Быштэкъо Азэмат, зэлашӀэрэ сурэтышӀэу Бырсыр Абдулахъ, фэшъхъаф-хэм зэралукагъэхэр тиныбжы-кӀэхэм ащыгъупшэжыщтэп,** — къытиуагъ Нэгъуцу Аслъан.

«Дунаир зыгъэнэфырэр тыгъэ, дунаир зэзыгъафэрэр шӀэныгъ» адыгэмэ аӀо. Купэу «Лъэпкъым игугъаплӀэхэм» егъэжӀэплӀэхур ашыгъэх. Мэшэлахъ, Правитель-ствэм икӀулыкъушӀэхэр, Адыгэ Хасэр, Ӏофым ыгъэгумэкӀыхэрэр ӀэпыӀэгъу къафэхъух. ЩыкӀагъэ зымӀэ щыӀэп. ГъучӀ къалэ зилэ-ри гъучӀ мастэ щӀкӀэ. «Лъэпкъым игугъаплӀэхэм» Адыгэ Хасэри къашъхъэщытышт. ГушыӀэ дахэ къязыӀохэрэм яшушӀагъи кыхэ-тэгъэщы. ИльэсыкӀэ еджэгъур непэ рагъэжъэжы, языгъэпсэ-фыгъо уахътэ дэгъоу зыгъэкуа-гъэхэм янеушӀрэ мафэ нахышӀу зэрэхъуштым яцыхъэ тель. ШӀэ-ныгъэм и Мафэ чанэу хэлэжъэн-хэ ямурад.

ЕМТИЛЬ Нурбий.

Зэхъышагъэр ыкӀи кыдзы-гъэкӀырэр:
АР-м лъэпкъ Ӏофхэм-кӀэ, ӀэкӀыб къэралхэм ащыпсӀурэ тильэпкъэ-гъухэм адырӀэ зӀпхы-ныгъэхэмкӀэ ыкӀи къэбар жъугъэм иамалхэмкӀэ и Комитет
Адресыр:
385000
къ. МыекӀуапэ,
ур. Крестьянскэр, 236

Редакционер зыдэ-щыӀэр:
385000,
къ. МыекӀуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79

Редакцием авторхэм къаӀихырэр А4-кӀэ заджэхэрэ тхъапэхэу зипчъагъэкӀэ 5-м емыхъухэрэр ары. Са-тырхэм азыфагу 1,5-рэ дӀгъэу, шрифтыр 12-м нахъ цӀыкӀунэу щытӀэп. Мы шапхъэ-хэм адимышӀтэрэ тхыгъэхэр редакцием зӀкӀэгъэкӀожьых.
E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:
УФ-м хэутыӀ ӀофхэмкӀэ, телерадиокъэтын-хэмкӀэ ыкӀи зэлы-ӀэсыкӀэ амалхэмкӀэ и Министерствэ и Тemyр-Кавказ чӀыплӀэ гъэӀоры-шӀаплӀ, зэраушыхъатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. МыекӀуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗӀкӀэмкӀи
пчъагъэр
4783
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 1577

Хэутыным узщы-кӀэтхэнэу щыт уахътэр
Сыхъатыр
18.00
ЗыщыкӀэтхэгъэхэ уахътэр
Сыхъатыр
18.00

Редактор шъхъаӀэр
Дэргбэ Т.И.

Редактор
шъхъаӀэм игуадзэр
МэшӀӀэкъо С. А.

ПшъэдэкӀыжы
зыхъырэ секретарыр
ЖакӀэмыкӀо
А. З.